

CZU 341.348

DOI 10.5281/zenodo.7624943

**PREMISELE ADOPTĂRII CADRULUI
NORMATIV INTERNAȚIONAL PRIVIND
PREVENIREA ȘI COMBATAREA LUĂRII
DE OSTATICI**

Valentin CHIRIȚA,
doctor în drept, conferențiar universitar

**THE PREMISES FOR THE
ADOPTION OF THE INTERNATIONAL
REGULATORY FRAMEWORK ON THE
PREVENTION AND COMBATING OF
HOSTAGE – TAKING**

Valentin CHIRIȚA,
PhD, associate professor

Infracțiunea de luare de ostatici a devenit o problemă internațională stringentă în virtutea faptului că aceasta, prin pericolul pe care îl prezintă, prin formele de manifestare și prin efectele pe care le produce, depășește cadrul dreptului intern al unei țări și prezintă o amenințare pentru întreaga comunitate internațională. Luarea de ostatici, ca infracțiune de sine stătătoare la nivel internațional, a fost menționată pentru prima dată în Convenția internațională împotriva luării de ostatici, adoptată de Adunarea Generală a ONU la New York pe 17 decembrie 1979, aceasta fiind precedată de mai multe documente internaționale referitoare la alte fapte asemănătoare. Drept imbold pentru elaborarea și adoptarea respectivei convenții poate fi considerat cazul tragic de luare în calitate de ostatici de către organizația extremistă „Septembrie Negru” a sportivilor, în perioada desfășurării Jocurilor Olimpice (ediția a XX-a) de la München, Germania, 5 septembrie 1972. Drept consecință, au decedat 17 persoane, dintre care 11 sportivi.

Cuvinte-cheie: luare de ostatici, colaborare internațională, documente juridice internaționale, prevenirea și combaterea luării de ostatici, securitate internațională.

The offence of hostage-taking has become a pressing international problem by virtue of the fact that through the danger it poses, its forms of manifestation and the effects it produces, goes beyond the domestic law of a country and poses a threat to the entire international community. Hostage-taking, as a self-standing international offence, was mentioned for the first time at the International Convention Against Hostage-taking, adopted by the UN General Assembly in New York on December 17, 1979, and preceded by several international documents relating to other similar facts. As an incentive for the drafting and adoption of that convention, the extremist organization “Black September” may consider the tragic case of the taking of athletes as hostages during the Olympic Games period (20th edition) in Munich, Germany, on September 05, 1972, where 16 people died, including 11 athletes.

Keywords: hostage-taking, international collaboration, international legal documents, preventing and combating hostage-taking, international security.

Introducere. Secolul al XXI-lea, caracterizat prin globalizarea relațiilor internaționale, impune în mod obiectiv necesitatea coordonării eforturilor tuturor statelor pentru atingerea intereselor supreme ale comunității internaționale: asigurarea păcii și securității în întreaga lume, prevenirea și combaterea terorismului, apărarea drepturilor și libertăților persoanei, combaterea sărăciei etc. [1, p. 3]

Astfel, tipul principal de colaborare existent încă din cele mai vechi timpuri este considerat încheierea acordurilor internaționale. În

Introduction. The 21st century, characterized by the globalization of international relations, imposes objectively the need to coordinate the efforts of all states to achieve the supreme interests of the international community: ensuring peace and security throughout the world, preventing and combating terrorism, protecting the rights and freedoms of the person, combating poverty, etc. [1, p. 3]

Thus, the main type of collaboration that has existed since ancient times is considered to be the conclusion of international agreements.

perioada sclavagismului și feudalismului o largă răspândire aveau înțelegerile bilaterale despre eliberarea infractorilor. Mai târziu au început să fie încheiate acorduri privind executarea reciprocă a acțiunilor judiciare și de urmărire, acordarea reciprocă a informației despre unele infracțiuni și persoane care le-au săvârșit, urmărirea și reținerea lor [23, p. 5]. Faptele legate de luarea de ostatici sunt recunoscute în toată lumea civilizată ca fiind prejudiciabile. Legislațiile actuale ale majorității statelor prevăd răspunderea penală pentru săvârșirea infracțiunii de luare de ostatici.

Metode și materiale aplicate. În vederea realizării scopului trasat (identificarea premiselor adoptării documentelor internaționale privind prevenirea și combaterea luării de ostatici), în prezentul articol au fost aplicate o serie de metode, printre care: metoda logică, istorică, sistemică, comparativă.

Rezultatele obținute și discuții. Luarea de ostatici, ca infracțiune de sine stătătoare la nivel internațional, a fost menționată pentru prima dată în Convenția internațională împotriva luării de ostatici, adoptată de Adunarea Generală a ONU la New York pe 17 decembrie 1979 (ratificată prin Legea RM nr.1241-XV din 18.07.2002, în vigoare pentru RM din 09.11.2002) [8, p. 299]. Aceasta a fost precedată de mai multe convenții și acorduri internaționale referitoare la robie, terorism, piraterie etc.

Astfel, în data de 25 septembrie 1926 la Geneva a fost adoptată Convenția împotriva robiei. Drept izvoare ale acestei Convenții au servit următoarele acte internaționale:

1. Actul General al Conferinței de la Bruxelles (1889-1890), în care statele semnatare au declarat despre ferma lor intenție de a pune capăt comerțului cu robi în Africa.

2. Convenția de la Saint-Germain din 1919, prin care statele semnatare au exprimat intenția de a lichida total robia în toate formele sale și comerțul cu robi atât pe mare, cât și pe uscat.

3. Raportul Comisiei provizorii pentru problemele legate de robie, convocată de Congresul Ligii Națiunilor la 12 iunie 1924 [24, p. 105].

Convenția de la Geneva din 1926 definește robia drept o stare sau o situație a persoanei

During the slavery and feudalism period, there was a widespread bilateral understanding about the liberation of criminals. Agreements on the reciprocal execution of judicial and prosecution actions, the reciprocal provision of information about certain offenses and persons who committed them, their prosecution and detention began later to be concluded [23, p. 5]. The facts of hostage-taking are recognized throughout the civilized world as prejudicial. Current laws of most states provide for criminal liability for the offence of hostage-taking.

Applied methods and materials. In order to achieve the stated goal (identifying the prerequisites for the adoption of international documents on preventing and combating hostage-taking), a series of methods were applied in this article, including: the logical, historical, systemic, comparative method.

Obtained results and discussions. Hostage-taking, as a self-standing international crime, was mentioned for the first time within the International Convention against Hostage-taking, adopted by the UN General Assembly in New York on December 17, 1979 (ratified by the Law of the Republic of Moldova no. 1241-XV of 18.07.2002, in force for the RM as of 09.11.2002) [8, p. 299]. It was preceded by several international conventions and agreements relating to slavery, terrorism, piracy, etc.

Thus, on September 25, 1926, the Convention against Slavery was adopted in Geneva. As sources of this Convention have served the following international acts:

1. The General Act of the Brussels Conference (1889-1890), in which the signatory states declared their firm intention to end the slave trade in Africa.

2. The Saint-Germain Convention of 1919, by which the signatory states expressed their intention to completely liquidate slavery in all its forms and trade in slaves both at sea and on land.

3. Report of the Provisional Commission on questions of bondage, convened by the Congress of the League of Nations on June 12 1924 [24, p. 105].

The 1926 Geneva Convention defines slavery as a state or situation of the person over whom the attributes of ownership are ex-

asupra căreia se exercită atributele dreptului de proprietate. Prin comerț cu robi se înțelege orice acțiune de capturare, procurare sau concesiune a omului în scopul vinderii lui în robie sau a efectuării unui schimb cu el, precum și orice acțiune de comerț sau de transportare a robilor [24, p. 105].

În conformitate cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată și proclamată de Adunarea Generală a ONU (New York) prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948: „Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de celelalte în spiritul fraternității (art. 1); Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea sa (art. 3); Nimeni nu va fi ținut în sclavie, nici în robie, sclavia și traficul cu sclavi sunt interzise sub toate formele lor (art. 4); Nimeni nu va fi supus la tortură, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante (art. 5)” [18, p.11].

Prevederi asemănătoare se conțin și în textul Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950 [6, p. 341], și al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat la New York la 16 decembrie 1966 [19, p. 30]. Referitor la primul act normativ de talie internațională în doctrină se afirmă: „...Convenția europeană, pe de o parte, oferă o eficiență reală protecției drepturilor omului pe cale juridicțională, iar pe de altă parte, asigură supravegherea respectării drepturilor omului de către statele contractante” [25, p. 22-23].

Primul document juridic în care luarea de ostatici (fiind utilizată această sintagmă) a fost calificată drept faptă infracțională este proiectul Convenției de la Geneva din 1937 privind prevenirea și pedepsirea terorismului. Convenția conținea 29 de articole, în care era formulat conceptul actului de terorism internațional, elaborat mecanismul de combatere a acestui flagel, determinată procedura de intrare în vigoare a Convenției, modul de aplicare a acesteia atât la nivel național, cât și internațional [22, p. 21].

Sporirea considerabilă a numărului de infracțiuni săvârșite la bordurile navelor avia-

exercised. By trade in slaves is meant any action of capture, purchase, or concession of man for the purpose of selling him/ her into bondage or of making an exchange with him/ her; and also any action of trade or transport of slaves [24, p. 105].

In accordance with the Universal Declaration of Human Rights, adopted and proclaimed by the United Nations General Assembly (New York) in its Resolution 217 A (III) of December 10, 1948: “All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood. Everyone has the right to life, freedom and security of person. No one shall be held in slavery or servitude; slavery and the slave trade shall be prohibited in all their forms. No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. 5)” [18, p. 11].

Similar provisions are also contained in the text of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, adopted in Rome on November 04, 1950 [6, p. 341] and the International Covenant on Civil and Political Rights, adopted in New York on December 16, 1966 [19, p. 30]. With regard to the first normative act of international stature in the doctrine, it is affirmed: “...European Convention, on the one hand, offers a real efficiency to the protection of human rights through jurisdictional way, and on the other hand, ensures the supervision of human rights compliance by the contracting states” [25, p. 22-23].

The first legal document in which the taking of hostages (using this phrase) was classified as a criminal act is the draft of the Geneva Convention of 1937 on the Prevention and Punishment of Terrorism. The Convention contained 29 articles, which formulated the concept of the act of international terrorism, developed the mechanism to combat this scourge, determined the procedure for entry into force of the Convention, the way of its application both nationally and internationally [22, p. 21].

The considerable increase in the number of offences committed on board of civil aviation vessels necessitated the adoption of the Tokyo Convention of September 14, 1963 on Offences

ției civile a impus adoptarea Convenției de la Tokyo din 14 septembrie 1963 referitoare la infracțiuni și la anumite acte săvârșite la bordul aeronavelor [17, p. 203].

La 16 decembrie 1970 a fost adoptată Convenția de la Haga pentru reprimarea capturării ilicite a aeronavelor, care prevede aplicarea de către statele semnatare a celor mai drastice măsuri asupra persoanei care a săvârșit capturarea unei nave aeriene [15, p. 261].

Anul 1971 (23 septembrie) s-a remarcat prin adoptarea Convenției de la Montreal pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate contra securității aviației civile [14, p. 249].

Însă practic până în anul 1988 în afara reglementărilor juridice internaționale rămăneau situațiile legate de actele de violență săvârșite în aeroporturile internaționale. Această lacună a fost înlăturată prin adoptarea la 24 februarie 1988 la Montreal a Protocolului pentru reprimarea actelor ilicite de violență comise în aeroporturile ce servesc aviația civilă internațională [20, p. 257].

Următorul act multilateral în domeniul colaborării statelor în combaterea terorismului internațional este Convenția referitoare la prevenirea și pedeapsa pentru crimele săvârșite contra persoanelor care se bucură de protecție internațională, inclusiv contra agenților diplomați, semnată la New York la 14 decembrie 1973 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 1255-XIII din 16.07.1997).

La 10 noiembrie 1976, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a adoptat textul Convenției europene pentru reprimarea terorismului, care a fost semnată la Strasbourg la 27 ianuarie 1977 [7, p. 74].

Ulterior au fost adoptate alte câteva convenții internaționale în domeniul combaterii terorismului și altor infracțiuni asemănătoare, printre acestea numărându-se: Convenția privind protecția fizică a materialelor nucleare, întocmită la Viena la 28 octombrie 1979 [16, p. 21]; Convenția pentru reprimarea actelor ilicite împotriva siguranței navigației maritime, adoptată la Roma la 10 martie 1988 [13, p. 83]; Convenția internațională privind suprimarea finanțării terorismului, adoptată la New York la 9 decembrie 1999 [9, p. 269]; Convenția internațională privind suprimarea terorismului

and Certain Acts Committed on Board Aircraft [17, p. 203].

On December 16, 1970 The Hague Convention for the Suppression of the Unlawful Seizure of Aircraft was adopted, which provides for the application by the signatory States of the most drastic measures to the person who committed the seizure of an aircraft [15].

The year 1971 (23 September) was distinguished by the adoption of the Montreal Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Security of Civil Aviation) [14, p. 249].

But practically until 1988, the situations related to the acts of violence committed in international airports remained outside the international legal regulations. That gap was closed by the adoption on February 24, 1988 in Montreal of the Protocol for the Suppression of Illicit Acts of Violence committed at Airports Serving International Civil Aviation [20, p. 257].

The next multilateral act in the field of cooperation of states in combating international terrorism is the Convention on the prevention and punishment of crimes committed against persons enjoying international protection, including diplomatic agents, signed in New York on December 14, 1973 (ratified by the Decision of the Parliament of the Republic of Moldova no. 1255-XIII of 16.07.1997).

On November 10, 1976 the Committee of Ministers of the Council of Europe adopted the text of the European Convention for the Suppression of Terrorism, which was signed in Strasbourg on January 27 1977 [7, p. 74].

Several other international conventions were subsequently adopted in the field of combating terrorism and other similar offences, including: the Convention on the Physical Protection of Nuclear Material, drafted at Vienna on October 28, 1979 [16]; the Convention for the Suppression of Illicit Acts Against the Safety of Maritime Navigation, drafted at Rome on March 10, 1988 [13]; the International Convention on the Suppression of the Financing of Terrorism, done at New York on December 09 1999 [9]; the International Convention on the Suppression of Terrorism with Bombs, held at New York on January 1998 [10].

Apart from the above mentioned con-

cu bombe, adoptată la New York la 12 ianuarie 1998 [10, p. 199].

În afară de convențiile menționate anterior privind combaterea diverselor tipuri de infracțiuni, inclusiv a luării de ostatici, comise pe timp de pace, există și o serie de convenții care interzic astfel de crime pe timp de război.

Astfel, la 12 august 1949 la Geneva au fost încheiate patru convenții internaționale, și anume: Convenția pentru îmbunătățirea sorții răniților și bolnavilor din forțele armate în campanie [11, p. 7]; Convenția pentru îmbunătățirea sorții răniților, bolnavilor și naufragiaților din forțele armate maritime [12, p. 33]; Convenția cu privire la tratamentul prizonierilor de război [5, p. 55] și Convenția cu privire la protecția persoanelor civile în timp de război [4, p. 126]. În 1977 aceste convenții au fost completate cu protocoale adiționale.

Convențiile de la Geneva din 1949 și protocoalele adiționale din 1977 stabilesc anumite norme de umanitate care urmează a fi respectate de către părțile beligerante în raport cu prizonierii, naufragiații, răniții sau bolnavii etc., cel mai important fiind faptul că aceste acte internaționale interzic comiterea infracțiunii de luare de ostatici.

Deși luarea de ostatici este catalogată de multe acte internaționale (Convențiile de la Geneva din 1949 și protocoalele adiționale din 1977; Convenția europeană pentru reprimarea terorismului din 1977) ca o infracțiune cu caracter internațional, practica a demonstrat că măsurile existente de combatere a acestei infracțiuni grave erau insuficiente.

Drept imbold pentru elaborarea și adoptarea la nivel internațional a unor măsuri urgente, îndreptate spre combaterea luării de ostatici ca infracțiune distinctă, a servit cazul tragic de luare în calitate de ostatici de către organizația extremistă „Septembrie Negru” a sportivilor delegației israeliene, în perioada desfășurării Jocurilor Olimpice (ediția a XX-a) de la München, Germania, 5 septembrie 1972. Teroriștii au cerut un avion, pentru a pleca împreună cu ostaticii în Egipt. În urma unei înțelegeri între atacatori și reprezentanții poliției Republicii Federative Germania, teroriștii împreună cu ostaticii au fost transportați cu două elicoptere la aeroportul din or. Fürsten-

ventions on combating various types of crime, including the taking of hostages, committed in peacetime, there are also a number of conventions that prohibit such crimes in wartime.

Thus, on August 12, 1949 in Geneva four international conventions were concluded, namely: the Convention for the Improvement of the Fate of the Injured and Sick in the Armed Forces in the Campaign [11, p. 7]; Convention for the improvement of the fate of the wounded, sick and shipwrecked in the Maritime Armed Forces [12, p. 33]; the Convention on the Treatment of Prisoners of War [5, p. 55] and the Convention on the Protection of Civil Persons in Wartime [4, p. 126]. In 1977 these conventions were supplemented by additional protocols.

The 1949 Geneva Conventions and the 1977 Additional Protocols lay down certain standards of humanity to be observed by the belligerent parties in relation to prisoners, shipwrecked, injured or sick, etc., the most important being that these international acts prohibit the commission of the offence of hostage-taking.

Although hostage-taking is categorized by many international acts (the 1949 Geneva Conventions and the 1977 Additional Protocols; the 1977 European Convention on the Suppression of Terrorism) as a criminal offence of an international nature, practice has shown that existing measures to combat this serious crime were insufficient.

As an incentive for the elaboration and adoption at international level of urgent measures, aimed at combating hostage-taking as a distinct crime, served the tragic case of hostage-taking, by the extremist organization “Black September”, of athletes, during the Olympic Games (20th edition) in Munich, Germany, September 05, 1972. The terrorists have requested a plane to leave with the hostages for a country in the Arab Emirates. Following an agreement between the terrorists and the representatives of the police of the Federal Republic of Germany, the terrorists together with the hostages were transported by two helicopters to the airport in Fürstenfeldbruck (25 km from Munich), where a plane was waiting for them. When the helicopters landed, the snip-

feldbruck (25 km de or. München), unde îi aștepta un avion. Când elicopterele au aterizat, polițiștii-lunetiști, care se aflau în ambuscadă, au deschis focul asupra teroriștilor. În urma schimbului de focuri, teroriștii au omorât ostaticii, un polițist fiind împușcat într-un schimb de focuri. Bilanțul tragic a fost de 17 decedați, dintre care 11 sportivi. Ministrul afacerilor interne al Bavariei, comentând cele întâmplate, a declarat că decizia de a deschide focul a fost luată de teama că după sosirea în aeroport toți ostaticii vor fi omorâți, poliția încercând să-i salveze până a urca aceștia la bordul avionului [22, p. 27].

Ca urmare a acestei tragedii, Republica Federativă Germania, ca membru al Organizației Națiunilor Unite, a ieșit cu inițiativa de a elabora o Convenție internațională împotriva luării de ostatici. Organizația Națiunilor Unite a susținut inițiativa dată și la 15 decembrie 1976, în conformitate cu rezoluția Adunării Generale nr. 31-103, a fost creat un Comitet special, responsabil de elaborarea Convenției internaționale împotriva luării de ostatici [22, p. 27].

Crearea acestui Comitet a arătat că statele-membre ale ONU sunt serios preocupate de problema luării de ostatici. Multiplele evenimente tragice au demonstrat necesitatea adoptării unor măsuri urgente pe plan internațional, îndreptate împotriva celor care comit sau tolerează astfel de acte de cruzime.

Lucrările Comitetului special s-au desfășurat în cadrul a trei sesiuni (1977, 1978, 1979), în timpul cărora reprezentanți a 35 de state au examinat și au coordonat principalele prevederi ale Convenției. La lucrările Comitetului au participat și reprezentanți ai URSS [22, p. 31].

La 17 decembrie 1979, la New York, în cadrul celei de-a a 34-a sesiuni a Adunării Generale ONU, a fost adoptată rezoluția nr. 34/146, prin care a devenit deschisă pentru semnare și ratificare Convenția internațională împotriva luării de ostatici [21, p. 308].

Convenția este constituită din preambul și 20 de articole. În preambul se menționează atașamentul statelor părți ale Convenției față de scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite privind menținerea păcii și securității internaționale și dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate și a cooperării între state. În mod special se con-

ers, who were ambushed, opened fire on the terrorists. In the crossfire, the terrorists killed the hostages, a helicopter pilot and a policeman. The tragic balance sheet was 16 deceased, of which 11 athletes. The Minister of Internal Affairs of Bavaria, commenting on what had happened, stated that the decision to open fire was taken out of fear that after arriving at the airport, all the hostages would be killed, the police was trying to rescue the hostages until they boarded the plane [22, p. 27].

As a result of this tragedy, the Federal Republic of Germany, as a member of the United Nations, came out with the initiative of drawing up an International Convention against Hostage-taking. The United Nations supported this initiative and on December 15, 1976, in accordance with the resolution of the General Assembly no. 31-103, a Special Committee was created, responsible for drawing up the International Convention against hostage-taking [22, p. 27].

The creation of this committee has shown that the U.N. member states are seriously concerned about the hostage situation. The many tragic events have shown the need for urgent international action to be taken against those who commit or tolerate such acts of cruelty.

The work of the Special Committee took place during three sessions (1977, 1978, 1979), during which representatives of 35 states examined and coordinated the main provisions of the Convention. Representatives of the USSR also participated in the work of the Committee [22, p. 31].

On December 13, 1979, in New York, at the 34th session of the UN General Assembly, Resolution No. 34/ 146, by which the International Convention against Hostage-taking became open for signature and ratification [21, p. 308].

The Convention consists of the Preamble and 20 Articles. The preamble shall state the attachment of the States Parties to the purposes and principles of the Charter of the United Nations relating to the maintenance of international peace and security and the development of good neighbourly relations and cooperation between States. In particular, the principle of equal rights for people and their right to their

firmă principiul egalității în drepturi a popoarelor și dreptul lor de a dispune de propria soartă, consacrat în Carta Națiunilor Unite și în Declarația referitoare la principiile dreptului internațional privind relațiile amicale și cooperarea între state. În preambul se indică, de asemenea, că statele părți recunosc că fiecare are dreptul la viață, la libertate și la securitatea persoanei sale, așa cum este prevăzut în Declarația universală a drepturilor omului și în Pactul internațional referitor la drepturile civile și politice; consideră că luarea de ostatici este un delict care preocupă în mod serios comunitatea internațională și că, în conformitate cu dispozițiile Convenției, oricine comite un act de luare de ostatici trebuie să fie urmărit sau extrădat; sunt convinse de necesitatea urgentă a dezvoltării unei cooperări internaționale între state în ceea ce privește elaborarea și adoptarea de măsuri eficiente menite să prevină, să reprime și să pedepsească toate actele de luare de ostatici ca manifestări ale terorismului internațional [8, p. 299].

Articolul 1 din Convenția internațională împotriva luării de ostatici determină semnele infracțiunii date după cum urmează: „1) Comite infracțiunea de luare de ostatici în sensul prezentei Convenții oricine sechestrează o persoană (în cele ce urmează denumită ostatic) sau o deține și o amenință că o va omorî, o va răni sau că va continua să o dețină pentru a constrânge o parte terță, și anume un stat, o organizație internațională interguvernamentală, o persoană fizică sau juridică ori un grup de persoane să îndeplinească un act oarecare sau să se abțină de la un asemenea act, ca o condiție explicită sau implicită a punerii în libertate a ostaticului. 2) Comite, de asemenea, o infracțiune în sensul prezentei Convenții, oricine: a) încearcă să comită un act de luare de ostatici sau b) devine complicele unei persoane care comite sau încearcă să comită un act de luare de ostatici” [8, p. 300].

Este important faptul că formularea art. 1 pct. 2 este destul de amplă. Conform dispozițiilor acestui articol, obiect al infracțiunii pot fi atât relațiile de nivel național, cât și cele internaționale.

Convenția acordă posibilitatea fiecărui stat participant să determine tipul pedepsei pentru comiterea infracțiunii de luare de ostatici (art. 2 din Convenție), cu remarca că la sta-

own fate, enshrined in the Charter of the United Nations and in the Declaration on the Principles of International Law on Friendly Relations and Cooperation between States, is confirmed. The preamble also indicates that States Parties recognize that everyone has the right to life, freedom and security of his or her person, as set out in the Universal Declaration of Human Rights and in the International Covenant on Civil and Political Rights; they consider that hostage-taking is a crime of serious concern to the international community and that, in accordance with the provisions of the Convention, anyone who commits an act of hostage must be prosecuted or extradited; they are convinced of the urgent need to develop international cooperation between States in the preparation and adoption of effective measures to prevent, repress and punish all acts of hostage-taking as manifestations of international terrorism [8, p. 299].

Article 1 of the International Convention against Hostage-taking determines the signs of the crime given as follows: “1) Commits the offence of hostage-taking within the meaning of this Convention anyone who seizes a person (hereinafter referred to as the hostage) or holds it and threatens to kill, injure or continue to hold it in order to compel a third party, namely a State, an intergovernmental international organization, a natural or legal person or a group of persons, to perform any act or to refrain from such an act, as an explicit or implicit condition of the hostage’s release. 2) Also commits a crime within the meaning of this Convention, anyone: a) attempts to commit an act of hostage-taking or b) becomes an accomplice of a person committing or attempting to commit an act of hostage-taking” [8, p. 300].

It is important that the wording of art. 1 pt. 2 is quite ample. According to the provisions of this article, the object of the crime can be both national and international relations.

The Convention allows each participating State to determine the type of punishment for the offence of hostage-taking (Art. 2 of the Convention), with the remark that when determining the penalty, the seriousness of these offenses shall be taken into account.

Article 3 of the Convention specifies: “The State Party, on whose territory the of-

bilirea pedepsei se va lua în considerație gravitatea acestor infracțiuni.

Articolul 3 al Convenției specifică: „Statul parte, pe teritoriul căruia ostaticul este deținut de autorul infracțiunii, ia toate măsurile pe care le consideră potrivite pentru ameliorarea sorții ostaticului, îndeosebi pentru a asigura eliberarea lui și, la nevoie, a-i înlăsa plecarea după punerea lui în libertate. Dacă un obiect deținut de autorul infracțiunii ca urmare a luării de ostatici ajunge să fie deținut de un stat parte, acesta îl restituie îndată ce este posibil, după caz, ostaticului sau părții terțe, sau autorităților lor respective” [8, p. 300].

La fel ca și alte acte internaționale referitoare la colaborarea în domeniul combaterii terorismului la nivel mondial, Convenția internațională împotriva luării de ostatici se bazează pe principiul „aut dedere, aut iudicare”.

În conformitate cu dispozițiile acesteia, care au fost preluate, într-o formă sau alta, de legislațiile naționale ale statelor părți ale Convenției, statul se obligă să ia măsurile necesare pentru stabilirea jurisdicției în privința infracțiunii de luare de ostatici, să întreprindă acțiuni de reținere a autorului infracțiunii și să pornească urmărirea penală. În legătură cu aceasta, art. 8 al Convenției stipulează că statul parte pe teritoriul căruia este descoperit autorul prezumat al infracțiunii, dacă nu-l extrădează, supune problema, fără vreo excepție și indiferent dacă infracțiunea a fost sau nu comisă pe teritoriul său, autorităților sale competente pentru exercitarea acțiunii penale potrivit unei proceduri conforme legislației proprii. Aceste autorități iau decizia în aceleași condiții ca pentru orice infracțiune de drept comun de natură gravă, potrivit legilor statului [8, p. 301].

Articolul 12 stabilește: „În măsura în care Convențiile de la Geneva din 1949 pentru protecția victimelor de război sau protocoalele adiționale la aceste Convenții sunt aplicabile unui act de luare de ostatici anumit și în măsura în care statele părți la prezenta Convenție sunt ținute, în virtutea acelor Convenții, să urmărească sau să predea pe autorul luării de ostatici, prezenta Convenție nu se aplică unui act de luare de ostatici săvârșit în cursul unor conflicte armate în sensul Convențiilor de la Geneva din 1949 și protocoalelor aferente,

fender is held, shall take all measures it deems appropriate to alleviate the fate of the hostage, in particular to ensure his/ her release and, if necessary, to facilitate his/ her departure after his release. If an object owned by the offender as a result of being taken hostage ends up being owned by a State Party, it shall return it as soon as possible, as the case may be, to the hostage or to the third party, or to their respective authorities” [8, p. 300].

As well as other international acts relating to collaboration in the fight against terrorism worldwide, the International Convention against Hostage-taking is based on the principle of ‘aut dedere, aut iudicare’.

In accordance with its provisions, which have been taken over, in one form or another, by the national laws of the States Parties to the Convention, the State undertakes to take the necessary measures to establish jurisdiction over the offence of taking hostages, to take action to apprehend the offender and to initiate criminal proceedings. In this connection, Article 8 of the Convention stipulates that the State Party in whose territory the alleged offender is discovered, if it does not extradite him, shall, without exception and regardless of whether or not the offense was committed on its territory, its competent authorities for the exercise of criminal proceedings in accordance with a procedure in accordance with its own law. These authorities shall take the decision under the same conditions as for any criminal offense of a serious nature under the laws of the State [8, p. 301].

Article 12 provides that: “In so far as the 1949 Geneva Conventions for the Protection of Victims of War or the Additional Protocols thereto are applicable to a particular act of taking hostages, and in so far as the States Parties to this Convention are bound by those Conventions to pursue or surrender the author of the taking of hostages, this Convention shall not apply to an act of taking hostages committed in the course of armed conflicts within the meaning of the 1949 Geneva Conventions and the Protocols relating thereto, including the armed conflicts referred to in paragraph 4 of Article 1 of Protocol 1 of 1977, in which the peoples fight against colonial domination and

inclusiv al conflictelor armate vizate în paragraful 4 din art. 1 al Protocolului 1 din 1977, în care popoarele luptă contra dominației coloniale și ocupației străine și contra regimurilor rasiste, în exercitarea dreptului popoarelor de a dispune de soarta lor, consacrat în Carta Națiunilor Unite și în Declarația referitoare la principiile dreptului internațional privind relațiile amicale și cooperarea între state conform Cartei Națiunilor Unite” [8, p. 303]. Astfel, prin articolul respectiv, Convenția stabilește aplicabilitatea acesteia numai pe timp de pace.

În articolele finale ale Convenției (art. 17-20) se determină termenele, ordinea de semnare, procedura de aderare.

Trebuie menționat că semnarea de către state a Convenției sus-numite are o semnificație deosebită atât sub aspect istoric, cât și politico-juridic, în primul rând datorită faptului că, după cum am arătat deja, anume acest document internațional a calificat pentru prima dată luarea de ostatici ca o infracțiune distinctă la nivel internațional.

Convenția internațională împotriva luării de ostatici (adoptată de Adunarea Generală a ONU la New York la 17 decembrie 1979) a fost ratificată la 10 iulie 1987 și de către URSS.

Ratificarea acesteia a fost cu mare întârziere, în ciuda faptului că prima faptă cu tangențe de luare de ostatici în URSS poate fi considerată anume cea comisă în 1964 la Chișinău, când doi cetățeni (tatăl și feciorul său) (Brazinskas) au capturat o navă a aviației civile AN-24 cu scopul de a se deplasa în Turcia. Datorită unor manevre reușite, piloții au schimbat pe neobservate cursul avionului și au aterizat pe același aeroport. În urma operațiunii speciale au decedat însoțitoarea de bord N. Curcenco, comisarul de miliție A. Bojenov și sergentul L. Spector.

Totuși, ca urmare a ratificării respectivului document internațional, Prezidiul Sovietului Suprem al URSS a adoptat Decretul „Privind răspunderea penală pentru luarea de ostatici” și a dispus ca toate prezidiile sovietelor supreme ale republicilor sovietice socialiste să aducă legislațiile lor în conformitate cu Decretul dat [22, p. 35].

În scopul executării Decretului respectiv, la 29 octombrie 1987, Prezidiul Sovietului Suprem al RSSM a dispus introducerea în Ca-

foreign occupation and against racist regimes, in the exercise of the right of the peoples to dispose of their fate, enshrined in the Charter of the United Nations and in the Declaration on the principles of international law relating to friendly relations and cooperation between States according to the Charter of the United Nations” [8, p. 303]. Thus, through that article, the Convention establishes its applicability only in peacetime.

In the final articles of the Convention (art. 17-20) the deadlines, the order of signature, the accession procedure is determined.

It should be noted that the signing by the states of the above-mentioned Convention has a special significance both in terms of history and politico-legal aspect, mainly due to the fact that, as we have already shown, it is this international document that qualified for the first time the taking of hostages as a distinct crime at international level.

The International Convention against Hostage Taking (adopted by the UN General Assembly in New York on December 17, 1979) was ratified on July 10, 1987 and by the USSR.

Its ratification was very late, despite the fact that the first act with the tangent of taking hostages in the USSR can be considered the one committed in 1964 in Chisinau, when two citizens (his father and son) (Brazinskas) captured a civil aviation ship AN – 24 in order to travel to Turkey. Due to successful maneuvers, the pilots changed the course of the plane unnoticed and landed at the same airport. The special operation killed the flight attendant N. Curcenco, the Militia Commissioner A. Bojenov and Sergeant L. Spector.

However, following the ratification of that international document, the Presidium of the Supreme Soviet of the USSR adopted the Decree “On Criminal Responsibility for the Taking of Hostages” and ordered that all presidencies of the Supreme Soviets of the Soviet Socialist Republics bring their legislations into line with this Decree [22, p. 35].

In order to execute that Decree, on October 29, 1987, the Presidium of the Supreme Soviet of MSSR ordered the introduction in Chapter II “Offenses against the life, health, freedom and dignity of the person” of the Criminal Code

pitolul II „Infrațiuni contra vieții, sănătății, libertății și demnității persoanei” al Codului penal al RSSM (adoptat la 24 martie 1961) a articolului 116/1, care a prevăzut pentru prima dată răspunderea penală pentru săvârșirea infrațiunii de luare de ostatici în țara noastră. Nota la respectivul articol prevedea că dispozițiile articolului nu puteau fi aplicate în cazul comiterii acestei infrațiuni de către cetățeni ai URSS în privința altor cetățeni ai URSS. Ulterior, prin Hotărârea Prezidiului Parlamentului Republicii Moldova din 22 septembrie 1993, nota a fost modificată în felul următor: „Aplicarea prezentului articol nu se extinde asupra cazurilor de săvârșire a unei asemenea infrațiuni pe teritoriul Republicii Moldova, când persoana, care a luat sau ține un ostatic, se află pe teritoriul Republicii Moldova și această persoană, precum și ostaticul sunt cetățeni ai Republicii Moldova” [3]. Astfel, faptele comise de aceste persoane erau calificate conform altor articole ale Codului penal și, deci, acțiunile similare omogene după esență primeau o apreciere juridică diferită.

Odată cu adoptarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 [2], a fost radical modificată redacția articolului care prevede răspunderea pentru luarea de ostatici (art. 280 CP). În primul rând, trebuie menționat că articolul 280 nu mai conține o notă care ar limita cercul de subiecți ai infrațiunii de luare de ostatici, acțiunea acestui articol răsfrângându-se asupra tuturor faptelor infracționale, indiferent de cetățenia infractorului sau a victimei. În al doilea rând, conform art. 134¹¹ CP, infrațiunea de luare de ostatici este atribuită la categoria infracțiunilor cu caracter terorist. Totodată, luând în considerație caracterul și gradul prejudiciabil, infrațiunea dată, pe bună dreptate, intră în componența Cap. XIII „Infrațiuni contra securității publice și a ordinii publice”.

În **concluzie**, includerea infrațiunii de luare de ostatici în sfera represiunilor internaționale se datorează faptului că aceasta, prin pericolul pe care îl prezintă, prin formele de manifestare și prin efectele pe care le produce, depășește cadrul dreptului intern al unei țări și prezintă o amenințare pentru întreaga comunitate internațională.

of MSSR (adopted on March 24, 1961) of Article 116/1, which provided for the first time the criminal liability for committing the crime of taking hostages in our country. The note to that article stated that the provisions of the article could not be applied in the event of the commission of this crime by citizens of the USSR in respect of other citizens of the USSR. Subsequently, by the Decision of the Presidium of the Parliament of the Republic of Moldova of September 22, 1993, the note was amended as follows: “The application of this Article shall not extend to cases of the commission of such an offence on the territory of the Republic of Moldova, when the person, who has taken or is holding a hostage, is on the territory of the Republic of Moldova and that person, as well as the hostage, are citizens of the Republic of Moldova” [3]. Thus, the acts committed by those persons were characterized in accordance with other articles of the Criminal Code and, consequently, the similar actions homogeneous to their essence received a different legal assessment.

With the adoption of the Criminal Code of the Republic of Moldova no. 985-XV of April 18 2002 [2], was radically modified the wording of the article providing responsibility for hostage-taking (art. 280 Criminal Code). First of all, it should be noted that Article 280 no longer contains a note that would limit the circle of subjects of the hostage-taking offence, the action of this article reflecting on all criminal offences, regardless of the nationality of the offender or the victim. Secondly, according to art. 134¹¹ Criminal Code, the offence of taking hostages is assigned to the category of terrorist offenses. At the same time, taking into account the damaging nature and degree, the offense given, rightly, falls within Chapter XIII “Offences against public security and public order”.

In **conclusion**, the inclusion of the crime of hostage-taking in the sphere of international repression is due to the fact that through the danger it presents, through the forms of manifestation and through the effects it produces, goes beyond the domestic law of a country and poses a threat to the entire international community.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Barbăneagră A. Infracțiunile contra păcii și securității omenirii. Chișinău, 2005, 560 p.
2. Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr.128-129/1012.
3. Codul penal al Republicii Moldova, adoptat de Sovietul Suprem al RSSM la 24.03.1961. În: Veștile RSSM, 1961, nr.10.
4. Convenția cu privire la protecția persoanelor civile în timp de război, adoptată la Geneva la 12 august 1949 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.1318-XII din 02.03.1993). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 5. Chișinău, 1998, 271 p.
5. Convenția cu privire la tratamentul prizonierilor de război, adoptată la Geneva la 12 august 1949 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.1318-XII din 02.03.1993). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 5. Chișinău, 1998, 271 p.
6. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.1298-XIII din 24.07.1997). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol.1. Chișinău, 1998, 388 p.
7. Convenția europeană pentru reprimarea terorismului, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1977 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.456-XIV din 18.06.1999). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 28. Chișinău, 2001, 311 p.
8. Convenția internațională împotriva luării de oștatici, adoptată la New York la 17 decembrie 1979 (ratificată prin Legea RM nr.1241-XV din 18.07.2002). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 35. Chișinău, 2006 (Sistemul informatic MoldLex).
9. Convenția internațională privind suprimarea finanțării terorismului, adoptată la New York la 9 decembrie 1999 (ratificată prin Legea RM nr.1241-XV din 18.07.2002). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 35. Chișinău, 2006 (Sistemul informatic MoldLex).
10. Convenția internațională privind suprimarea terorismului cu bombe, adoptată la New York la 12 ianuarie 1998 (ratificată prin Legea RM nr.1239-XV din 18.07.2002). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 35. Chișinău, 2006 (Sistemul informatic MoldLex).
11. Convenția pentru îmbunătățirea sorții răniților și bolnavilor din forțele armate în campanie, adoptată la Geneva la 12 august 1949 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.1318-XII din 02.03.1993). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 5. Chișinău, 1998, 271 p.
12. Convenția pentru îmbunătățirea sorții răniților, bolnavilor și naufragaților din forțele armate maritime, adoptată la Geneva la 12 august 1949 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.1318-XII din 02.03.1993). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 5. Chișinău, 1998, 271 p.
13. Convenția pentru reprimarea actelor ilicite împotriva siguranței navigației maritime, adoptată la Roma la 10 martie 1988 (ratificată prin Legea RM nr.192-XVI din 28.07.2005). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 35. Chișinău, 2006 (Sistemul informatic MoldLex).
14. Convenția pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate contra securității aviației civile, adoptată la Montreal la 23 septembrie 1971 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.766-XIII din 06.03.1996). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 10. Chișinău, 1999, 267 p.
15. Convenția pentru reprimarea capturării ilicite a aeronavelor, adoptată la Haga la 16 decembrie 1970 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 766-XIII din 06.03.1996). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 10. Chișinău, 1999, 267 p.
16. Convenția privind protecția fizică a materialelor nucleare, adoptată la Viena la 28 octombrie 1979 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.1450-XIII din 28.01.1998).

- În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 15. Chișinău, 1999, 175 p.
17. Convenția referitoare la infracțiuni și la anumite acte săvârșite la bordul aeronavelor, adoptată la Tokyo la 14 septembrie 1963 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 766-XIII din 06.03.1996). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol.10. Chișinău, 1999, 267 p.
18. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată la New York la 10 decembrie 1948 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.217-XII din 28.07.1990). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 1. Chișinău, 1998, 388 p.
19. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat la New York la 16 decembrie 1966 (ratificat prin Hotărârea Parlamentului RM nr.217-XII din 28.07.1990). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, vol. 1. Chișinău, 1998, 388 p.
20. Protocolul pentru reprimarea actelor ilicite de violență comise în aeroporturile ce servesc aviația civilă internațională, adoptat la Montreal la 24 februarie 1988 (ratificat prin Hotărârea Parlamentului RM nr.766-XIII din 06.03.1996). În: *Tratate internaționale (ediția oficială)*, volumul 10. Chișinău, 1999, 267 p.
21. Борьба с терроризмом. Нормативные и международные правовые акты с комментариями. Научные статьи. Ответственный редактор, профессор, доктор юр. наук Трунов И.Л. Москва: Мир, 2004, 519 p.
22. Овчинникова Г.В., Павлик М.Ю., Коршунова О.Н. Захват заложника: уголовно-правовые, криминологические и криминалистические проблемы. Санкт-Петербург: Юр. центр Пресс, 2001, 259 p.
23. Панов В.П. Сотрудничество государств в борьбе с международными уголовными преступлениями. Учебное пособие. Москва: Юрист, 1993, 160 p.
24. СССР и международное сотрудничество в области прав человека. Документы и материалы с комментариями МИД СССР. Под редакцией А.Л. Адамишина. Москва, 1989, 487 p.
25. Cojocaru Radion, Larii Iu., Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materia dreptului penal, Suport de curs, Ed. Cartea Militară, Chișinău, 2019.

Despre autor:

Valentin CHIRIȚA,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
Catedra „Drept penal și criminologie”
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: valentin-chirița@yandex.ru,
ORCID: 0000-0002-7711-022X*

About author

Valentin CHIRIȚA,

*PhD, associate professor,
“Criminal Law and Criminology” Chair
of the Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: valentin-chirița@yandex.ru
ORCID: 0000-0002-7711-022X*